

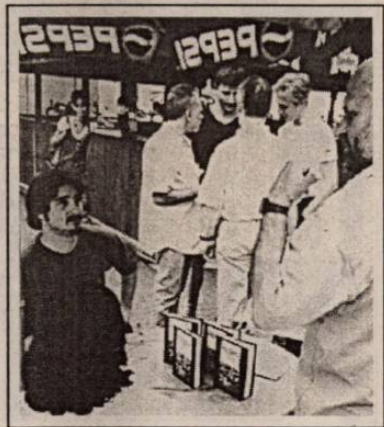
Az idei Könyvhét két napját - a szombatot és a vasárnapot - Budapesten, a Vörösmarty téren vagy annak közvetlen környékén töltöttem. Nemcsak riporterként, hanem a Péntek esti szabadságunk című kötet egyik szerkesztőjeként is képviseltem Váradot. E „mandátumra” **Kőrössi P. József** legalább annyira rászolgált, mint jómagam, hiszen az általa egy éve alapított **Palatinus Könyvkiadó** sátrában árulta a mi Ady-körös könyvünket. Nemcsak árulta, de a **Vámos Miklós** által vezetett fősátor mikrofonjához is beajánlott. Előtte nem kisebb személyiséget faggattak, mint **Pozsgay Imrét**, aki legújabb könyve kapcsán többek között arról beszélt, hogy neki is volt némi szerepe a rendszerváltásban. „A sors kegyes volt hozzám, hogy kritikus körülmények között ugyan, de megadta nekem a lehetőséget a változtatásra.” Vámos Miklós nem hagyja ki a lehetőséget, s meredeken kérdez: „Fogalmazhatok úgy, hogy a te politikai pályafutásodnak - sajnos vagy hála Istennek - vége?” Miként a kérdés, a Pozsgay-válasz is félreérthetetlen: „Ha jól meggondolom, Bethlen Gábor politikai pályája még ma is tart Erdélyben, hiszen olyan ügyek vannak ott napirenden, amelyekkel annak idején neki is foglalkoznia kellett. Személy szerint egyszer már elhátároztam, hogy felhagyok a mindennapi politizálással. Aztán tavaly - nagy unszólásra - mégiscsak belekeveredtem. Ma azt mondom, ha olyan könyveket írok, mint ez a mostani, a Koronatanú és tettestárs, ha sok ezer hallgatót tanítanak a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, azzal jobb szolgálatot teszek a hazámnak, mint ha a viszontagságos politikai életben ügyködök.”

A fősátor színpadán moldvai csángók muzsikálnak és táncolnak. **Jordán Tamás** József Attila-verset mond, **Sebő Ferenc** pedig regől, utánozhatatlan stílusában. Utána újra írókat, költőket faggat a házigazda **Vámos Miklós**. Közöttük engem is. Látszik, hogy a kérdőnek halvány fogalma sincs arról, mi is volt az a váradi Ady-kör. Dióhéjban összefoglalom a lényegét, majd az ötpercnyi nyilvános szereplés izgalmait s a júniusi kánikula hőségét levezetendő egy közeli, légkondicionált sörözőbe tessékel Kőrössi barátom. Kihaszalva a lokál hűsét és kellemét, az egy éve alapított Palatinus Könyvkiadóról érdeklődöm. A Könyvhétre hozták ki a **Bódy Gábor** filmiskolájáról szóló kötetet, ezenkívül **Dalos György** Vendég a jövőből című dokumentumregényét, **Nagy Endre** válogatott novelláit, a két világháború között hajléktalanul tengődő **Cholnoki László** Szokatlan vendégség című novelláskötetét, valamint **Konrád György** legújabb regényét említi Kápéjé. Akit arról is faggattam, hogy a Palatinus mitől más, mitől sajátos. „A mindössze egyéves múltra tekintő kiadónk megtalálta azt a rést a magyar könyvkiadás mezején, amitől sajátosnak mondható.

Olyan élő klasszikusokat nyertünk meg kiadónknak, mint **Konrád György**, **Eörsi István**, **Vathy Zsuzsa** vagy a derékhadból **Térei János** és **Peer Krisztián**. Kultúrtörténeti, irodalomtörténeti és ismeretterjesztő jellegű kéziratokat is igyekszünk felhajtani, amelyek olvasói érdeklődésre tarthatnak számot. Én hiszek abban, hogy egy könyv eltarthat egy másik könyvet. Csak egy példát: **Krúdy Gyula** Erzsébet királynőről írott elbeszéléseit, novelláit, publicisztikáit egy csokorba gyűjtve adtuk ki. E borsos árú könyvet háromezer példányban két hónap alatt sikerült eladnunk. Nos, a befolyt pénzből ki tudtuk adni egy pályakezdő író művét.” Beszélgetésünk során azt is megtudtam, hogy a kiadók manapság 1000-1200 példánynál többet nem kockáztatnak meg nyomtatni. Persze van kivétel is. A diákok aranykópéseiből összeállított kiadvány

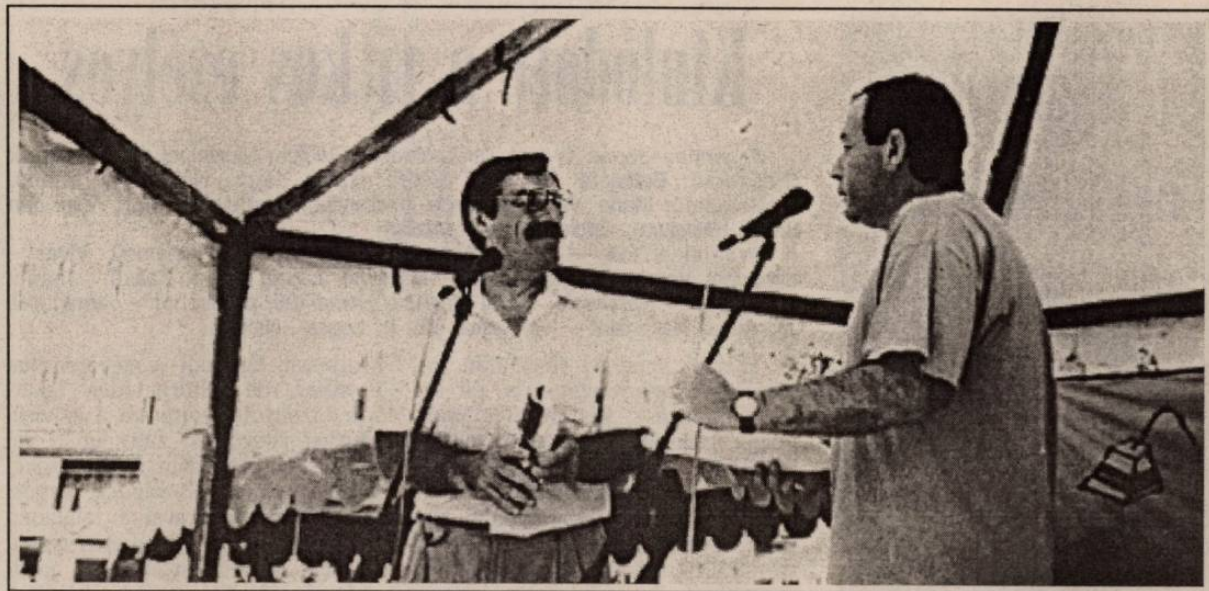
ötezer példányban kelt el, s már piacra is dobták a sorozat következő kötetét. „Azt tapasztalom - mondja Kőrössi P. József -, hogy az emberek szeretik a kuriózumokat. Ezért igyekszünk kibányászni az íróasztalfiókókból az elfekvő kéziratokat, az anekdotagyűjteménytől a naplóig.”

Hideg sörünket kihörpintve visszatérünk a forró térre. **Orbán Györggyel**, a Balassi Kiadó szerkesztőjével régi ismerősként üd-

Az induló költőnek Kápéjé mutatja a helyes irányt

vözöljük egymást. A kiadó újdonságairól kérdezném, de nincs ideje rám, mert polaroid fényképezőgéppel s a nagyerdemű hiú olvasóval van elfoglalva. Hogy üres kézzel ne távozzam a standjáról, kezembe nyom egy katalógust, mely a Balassi hét éves könyvtermését mutatja be. Odacsúsztat egy szórólapot is, azzal a megjegyzéssel, hogy olvassam el, s adjak hírt az „Ismeretlen Szponzor emlékművéről”. A szórólapon pedig ez áll: „Négy évvel ezelőtt az Ismeretlen Magyar Olvasónak állítottunk emlékművet. Annak az olvasónak, aki hűséggel kitartott a magyar könyv mellett akkor is, amikor a nagy áta-

A fősátor alatt készült pillanatfelvétel szerint egyértelmű az egymásra figyelés

Könyvek fészke a Vörösmarty téren

lakulás inkább csak nagy összeomlásnak tűnt sokak szemében. Bátorításnak szántuk a gesztust, főleg magunk bátorításának.

Ismét emlékművet állítunk, most az Ismeretlen Szponzor emlékművét. Emlékművünk csupán egy kérdést kíván feltenni: ki is valójában a támogató, kinek az anyagi segítségével bízhatunk? A szülő szereti gyermekét, szereti és támogatja, hogy egyszer majd meg tudjon állni a lábán. A magyar könyv még támogatásra szorul. Anyagi támogatásra és szeretetre. Kitalálhatja meg mindkettőt?

Lengyel András képzőművész és Orbán György könyvkiadó emlékmű-játékában 200 Ft leszurkolása fejében minden könyvbarát aláírt, lepecsételt igazolást kap arról, hogy ő is a magyar könyv támogatója. Lefényképezzük és a két igazolványkép közül az egyik a helyben kiállított Magyar szponzor igazolványba kerül, a másik egy albumba, amely reményeink szerint folyamatosan telik egészen vasárnap estig. A sok-sok ismerős-ismeretlen ember kép-együttese alkotja magát az emlékművet.

Vasárnap este a befolyt összegből a téren kiállítóktól könyveket vásárolunk, és az így összegyűlt csomagot a Könyvtárellátó Közhatalmi Társaság segítségével kisorsoljuk, és azt egy ismeretlen magyar könyvtár kapja meg. A könyvtárat ítéljük az értékes könyv legfontosabb intézményének, akciókkal a könyvtárak szerepének fontosságára is szeretnénk felhívni a figyelmet.

Talán menet közben mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy kire, kire is gondoltak az ötletgazdái: mi magunk lennénk a szponzorok, jó ezt tudni!

A fényképezőgép mögött időnként jeles képzőművészek, írók, költők állnak, de biztatunk mindenkit, hogy éljen a lehetőséggel és fényképezzen maga is. Állítunk ki egymásnak hivatalos, aláírt igazolásokat: mi a magyar könyv szponzorai vagyunk!

Tisztelt közönség, kedves kollégák! Az ötletgazdái támogatásul azt kérik, hogy szeressék és ajánlják emlékművünket.”

A nagy múltú **Magvető Kiadó** sátra mellett egy fekete-fehérbe öltözött úr kézinyomtatóval idézi a régi tipográfusi időket. Elkattintom a fényképezőgépet, majd **Körmeny Judittól**, a Magvető igazgatójától érdeklődöm könyvújdonságaikról. „Kínálatunkból elsősorban a Szép versek antológiáját, illetve a Körtép széppróza antológiát említeném. Mostanra időzítettük **Tarr Sándor** Lassú teher, **Bartis Attila** A kéklő pára, **Kertész Imre** A gondolati csend, amíg a kivégzőosztag

újratölt, **Szentkuthy Miklós** Az alázat kalendáriuma és **Cserna-Szabó András** Fél négy című prózákötetét, valamint **Nádasdy Ádám** és **Bertók László** új verseskötetét. Azt szokták mondani, hogy Magyarország költészeti nagyhatalom. Kétségtelen, hogy sok jó tollú költőnk van, de a széppróza terén se állunk rosszul. A Körtép szerkesztése közben nagy gondban voltunk, hiszen jóval több kitűnő prózaanyag gyűlt össze, mint amit végül is a kötetbe bevalogattunk.”

A pécsi **Jelenkor Könyvkiadó** sátránál is megállok. Tizenhét címmel rukkoltak ki az idei Könyvhétre, tudtam meg **Csordás Gábor**tól, a kiadó vezetőjétől. Szinte valamennyi a mai magyar szépirodalom termése. Elsőként **Oravecz Imre** Halászóember című verses faluregényét emeli ki, majd **Garczi László** Pompásan buszozunk című regényét említi. Szól **Petri György** és **Bertók László** új verseskötetéről, majd Az új század kü-

A kézynomda és nyomdása a tér kuriózuma

szobén című tanulmánykötetről, amely a hollandiai magyar emigráció **Mikes Kelemen** Körébe kínál betekintést.

A **Püski standja** mellett többen is beszélgetnek. Csak **Püski** nénit ismerem a társaságból. **Sándor** bácsi szívélyesen fogad, s amikor kiadója újdonságai felől érdeklődöm, kezembe nyom egy hosszú címlajstromot, majd fehér könyvei közül a legfrissebbekkel - **Bíró Zoltán**: Ady Endre sorsköltészete, **Gedényi Zsuzsanna**: Csillagom, révészem, **Varga László**: A fegyencélet firtorai - Románia 1956 után - meg is ajándékoz. Nagyvonalú gesztusáért cserében megígérem, hogy bővebben is hírt adok majd e munkákról.

Miközben csodálom a rendkívül gazdag kínálatot, **Beke Györggyel**, **Dávid Gyulával**, **Csiki Lászlóval**, **Kántor Lajossal**, **Czegő Zoltánnal**, **Südi Zoltánnal**, **Nóbel Ivánnal**,

Székely Erzsébett és **Lászlóffy Aladár**al rázok kezét. Utóbbi a **Lit-tera Nova Kiadó** standjánál dedikálja A repülés a zuhanásban című, rendkívül elegáns verseskötetét. A kiadó vezetője, **Balázs Tibor** - aki tanárként Váradról került a magyar fővárosba - elsősorban a mesterek sorozatban eddig megjelent kötetekre büszke. Joggal, hiszen olyan szerzőktől kapott kéziratot, mint **Juhász Ferenc**, **Hubay Miklós**, **Tandori Dezső**, **Balassa Péter** vagy **Rákos Sándor**.

Vasárnap délelőtt a hőség talán még elviselhetőbb a téren. Ennek ellenére sincs kíváncsi olvasó. Persze írokban sincs hiány. Feltűnik **Szakonyi Károly**, **Hernádi Gyula**, **Somlyó György**, **Lafferton Kálmán** személyében - aki a Könyvpiac című lap főszerkesztője - olyan szakértő akad horogra, aki kitűnően ismeri a könyvkiadás és a piac minden csinját-binját. Alkalmos, hús helyen öt a könyvesberkekbeli újdonságokról kérdezem. - Másfél-két év óta lényeges elmozdulás érzékelhető a mélypontról - mondja. - A könyvszakma ma lényegesen jobb lelki állapotban és anyagi helyzetben van, mint korábban. Így aztán érthető is a bizakodó hangulat. E közérzetjavulás a Művelődési Minisztériumnak köszönhető, ugyanis jelentős összegeket injekciózott be a könyvkiadásba és a könyvkereskedelembé is. Korábban nem támogatták a főiskolai, egyetemi tankönyveket, s tavalyelőtt több mint félmilliárd forintot adtak e célra a kiadónknak. Tavaly ez az összeg 470 millió forint volt. E tőkeinjekciók végül is vissza nem térítendő állami támogatások, amelyekkel a kiadók az általuk vállalt programokat jó minőségben megjelentették. Ezzel egyidejűleg közkönyvtárak és iskolai könyvtárak is jelentős támogatásban részesültek, hogy könyveket vásárolhassanak. Harmadsorban a pedagógusok - mintegy 150-180 ezren - évi 8500 forintot kapnak könyvvásárlásra. Nos, e jelentős beavatkozások nyomán a két évvel korábbi pánikhangulatot felváltotta a bizakodás.” Lafferton Kálmántól azt is megkérdeztem, hogy szerinte hogyan is fest a magyar könyv útja Erdély felé. Tudomása szerint a **Pallas Akadémia** és a **Corvina** cégek szállítanak jelentős mennyiséget a régióba. Sajnos ezek nem fedik le az egész térség könyvigényét. A kortárs írók alkotókedvére is rákérdeztem. E téren szerinte lehangelő a helyzet, ugyanis a legtöbb kiadó nem tud tisztességes honoráriumot fizetni az íróknak. Pedig a méltó honorárium a legjobb - ha nem is a legszebb - műzsa az írók számára.

Gitti István

Lászlóffy Aladár komoran állva dedikál, Székely Erzsébet és Nóbel Iván pedig ülve mosolyog